

Vereniging van
Vlaamse Steden
en Gemeenten

Steden en gemeenten als motor van de lokale politiefinanciering: bedenkingen voor de toekomst – 26 november 2021

Koen Van Heddeghem - VVSG

Inhoud presentatie

1. Historiek
2. Facts & Figures
3. Actuele ontwikkelingen
4. Bedenkingen

VVsg

1. Historiek

- **Financiering lokale politiezones – WGP**
- **Financieringsmechanisme lokale politie - Basisprincipes**

Wet op de geïntegreerde politie – 7 december 1998

- politiezones belangrijke financiële autonomie = opstellen van aparte begroting, rekening en financieel beheer los van de gemeente (o.a. ARPC)
- lokale politiezones worden gefinancierd door 2 bronnen:
 - de gemeentelijke dotatie van deelnemende gemeente aan de politiezone
 - de federale dotatie van de federale overheid aan elke politiezone
- elk jaar ontvangen de politiezones van de federale overheid een federale dotatie (art. 40 tot 41 ter WGP)
- sinds 2002 bepaalt een KB de criteria hoeveel federale dotatie elke politiezone jaarlijks ontvangt (= financieringsmechanisme)
- via financieringsmechanisme: nieuw evenwicht creëren financiële inspanningen van gemeenten op vlak van veiligheid

Wet op de geïntegreerde politie – 7 december 1998

- Belangrijk principe artikel 40 laatste lid: ***“Wanneer de meergemeentezone niet over voldoende middelen beschikt om de uitgaven te dekken die voortkomen uit de vervulling van haar opdracht, wordt het verschil gedragen door de gemeenten die er deel van uitmaken.”***
- Gevolg? Gemeenten moeten tekorten in politiebegroting bijpassen
- Gevolg? het financieringsmechanisme van de federale dotatie onder druk

Wet op de geïntegreerde politie – 7 december 1998

- federaal financieringsmechanisme steunt op 2 belangrijke basisprincipes:
 1. het principe van ‘gelijkheid’: dit verdeelt de federale dotatie op basis van het aantal plaatselijke politieambtenaren, ongeacht hun herkomst, namelijk ex-rijkswacht of ex-gemeentepolitie
 2. de federale dotatie: niet verdelen volgens het politiecapaciteit die op terrein aanwezig is maar op basis van een theoretische politiecapaciteit
- Maar! Zorgde voor te groot schokeffect en was financieel niet haalbaar voor een groot aantal zones en gemeenten
- Gevolg? Vele bijsturingen (correctiemechanismen, bijkomende federale toelage, VVF, enz..)

2. Facts & Figures

- **Cijfermateriaal Financiering Belgische politiezones**
- **Cijfermateriaal Vlaamse gemeenten aan politiezones**
- **Cijfermateriaal Vlaamse politiezones**
- **Cijfermateriaal Pensioenuitgaven Politiezones**

2. Cijfermateriaal Financiering Belgische politiezones

Financiering politiezones België						
Verdeling van de dotaties van 2005 tot 2019 (mio €) + prognose 2020 tot 2024						
	Gemeentelijke dotaties	Federale dotaties	ontvangsten uit prestaties	schuldontvangsten	gewonte ontvangsten	Ratio gemeentelijke dotaties vs federale dotatie
2005	1261,6	763,4	21,3	6,2	2052,5	62,30%
2006	1258,8	770,7	23	7,8	2107,4	62,00%
2007	1340,5	800,2	23,9	9,5	2187,6	62,60%
2008	1365,8	836,9	23,5	11,5	2256,9	62,00%
2009	1438,1	879	24,7	12,8	2368	62,10%
2010	1471,9	919,5	23,7	10,7	2425,9	61,50%
2011	1516,1	942,6	23,1	9,1	2490,9	61,70%
2012	1586,8	988	21,4	9,8	2606	61,60%
2013	1644,2	1030	23	10	2707	61,50%
2014	1689,6	1074,3	19,5	9,4	2792,8	61,10%
2015	1744,5	1081,3	19,3	8,8	2854,2	61,70%
2016	1771,5	1098,5	19,2	9,6	2898,8	61,70%
2017	1803,5	1016,1	28,8	9,1	2971	64,00%
2018	1858,9	1092,6	26,5	8	3013,5	63,00%
2019	1904,5	1169,2	24,9	8,8	3169,4	62,00%
2020	1973,8	1243,7	25,4	9,1	3252	61,30%
2021	2021,4	1273,8	25,9	9,4	3330,5	61,30%
2022	2069	1303,9	26,4	9,7	3409	61,30%
2023	2116,6	1334	27	10,1	3487,6	61,30%
2024	2164,2	1364,1	27,5	10,4	3566,1	61,30%

Totaal overzicht financiering van de politiezones

- 2005 tot 2019: van € 2.052 miljoen naar € 3.170 miljoen
 - globale stijging bijna 55%
 - gemiddeld 3,9% per jaar
- 2021: € 3.330,5 miljoen
- prognoses 2020 tot 2024: van € 3252 euro naar € 3566 miljoen (bij ongewijzigd beleid)
 - globale stijging van 9,65%
 - gemiddeld 2,3% per jaar
- evolutie verhouding federale aandeel/gemeentelijke aandeel in de tijd zeer vergelijkbaar is

2. Cijfermateriaal Financiering Belgische politiezones

Evolutie totale kostprijs lokale politie per inwoner (België)

Jaar	Totale ontvangsten PZ's (mio)	euro/inwoner
2006	2107,4	204
2011	2490,9	228
2017	2971	264
2021	3330,5	289

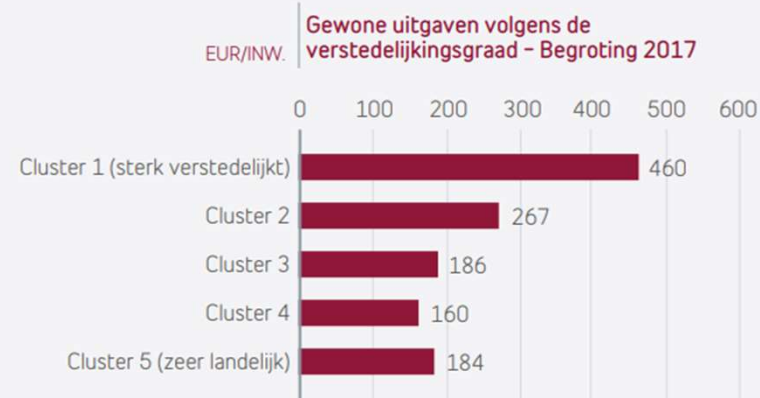
!!! grote verschillen in politie-uitgaven per inwoner

- naargelang de regio
- naargelang de verstedelijkingsgraad van de politiezone

2. Cijfermateriaal Financiering Belgische politiezones

Totale kostprijs lokale politie per inwoner per gewest in 2017

Gewest	Totale ontvangsten PZ's	euro/inwoner
Vlaanderen (50,7%)	1507	233
Brussel (18,5%)	549,3	462
Wallonië (30,8%)	914,7	254
TOTAAL	2971	264

2. Cijfermateriaal Financiering Belgische politiezones

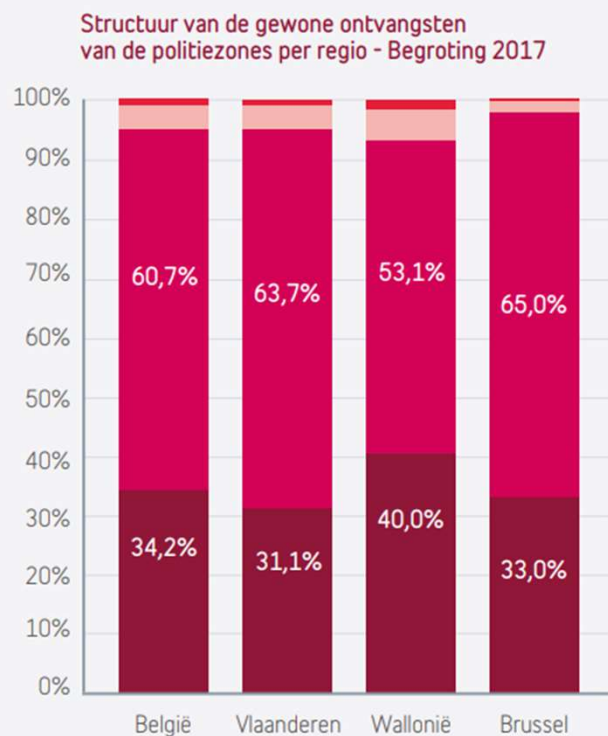
Evolutie federale en gemeentelijke dotaties aan lokale PZ's per inwoner

Jaar	Federale dotaties	euro/inwoner
2006	770,7	73
2011	942,5	87
2017	1016,1	90
2021	1273,8	111

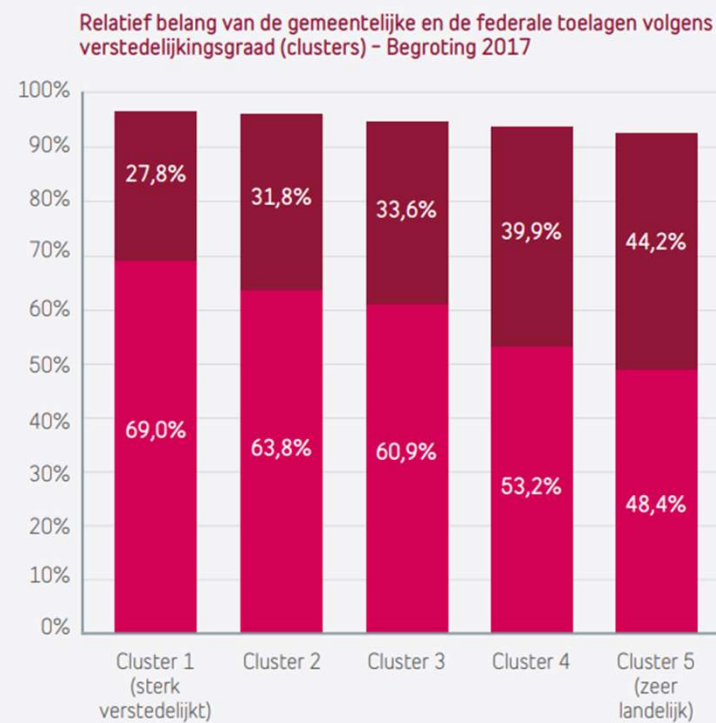
Jaar	Gemeentelijke dotaties	euro/inwoner
2006	1258,8	122
2011	1516,1	140
2017	1803,5	160
2021	2021,4	175

2. Cijfermateriaal Financiering Belgische politiezones

Relatie belang verhouding federale en gemeentelijke toelagen

■ Overdrachten - Federale toelagen
■ Overdrachten - Gemeentetoelagen
■ Overdrachten - Andere
■ Overige ontvangsten

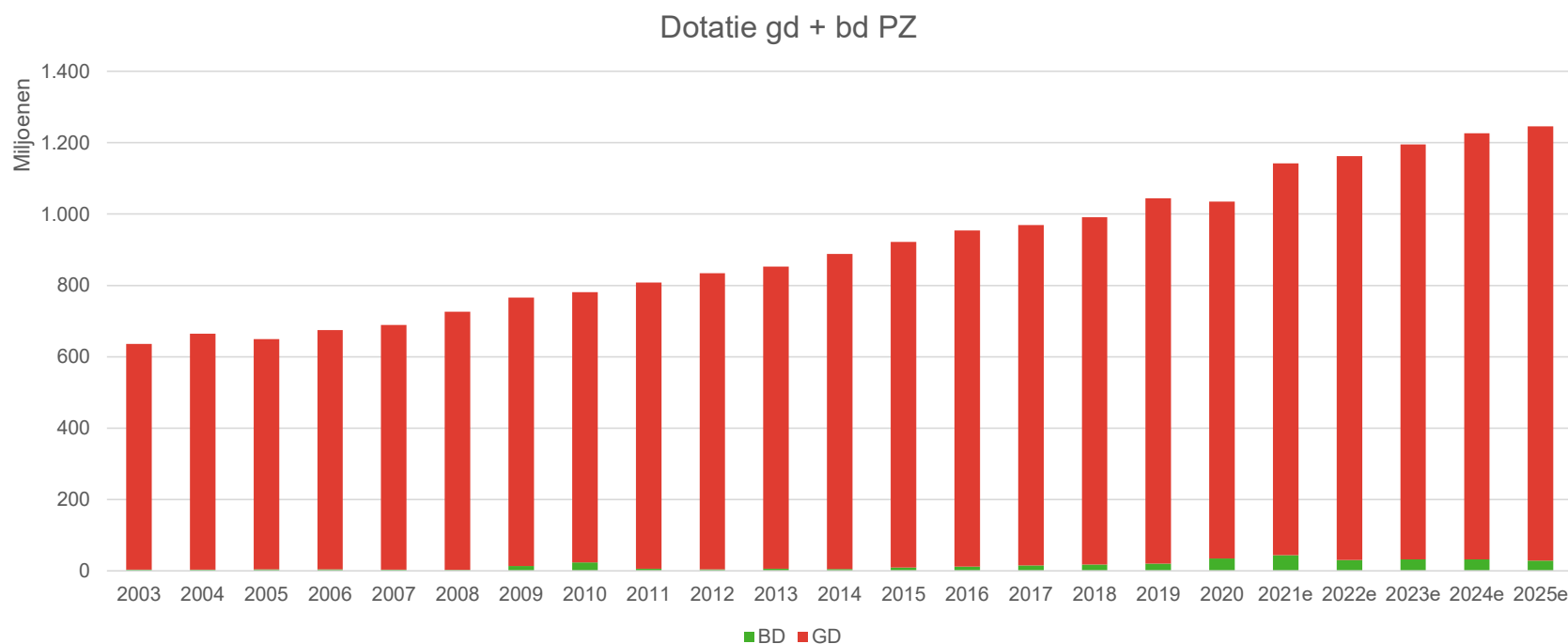
■ % Federale toelagen
■ % Gemeentetoelagen

vvsG

Belfius

2. Cijfermateriaal Vlaamse gemeenten aan politiezones

Evolutie gemeentelijke dotaties Vlaamse PZ's 2003-2025

Jaar	Miljoen euro
2003	635,8
2013	852,5
2019	1 044,3
2021	1 142,3
2025	1 245,6

2. Cijfermateriaal Vlaamse gemeenten aan politiezones

Evolutie gemeentelijke dotaties Vlaamse PZ's (totaal/per inwoner) 2017-2021

Vlaams gemeenten	JR 2017	JR 2018	JR 2019	JR 2020	Raming 2021	Vershil 2017-2021
Totaal gemeentelijke dotaties (miljoen euro)	968,97	991, 55	1044,30	1035,00	1142,03	17,86%
Dotatie per inwoner gemiddeld (euro)	148,71	151,31	158,49	158,09	171,62	15,41%

- dotaties zijn gemiddeld met bijna 18% gestegen in de periode 2017-2021
- in 2021 Vlaamse gemeente betaalt bijna 172 euro per inwoner aan de PZ
- In 2021: max. 458 euro/inwoner en 3,79 euro/inwoner

vvsg

2. Cijfermateriaal Vlaamse gemeenten aan politiezones

Gemiddelde gemeentelijke dotatie/inwoner in 2020 volgens Belfiuscluster Vlaamse politiezones

Belfiuscluster	Aantal gemeenten	€/inwoner
Kustgemeenten	8	279
Grote en regionale steden	13	272
Gemeenten met economische aantrekkingskracht	74	115
Verstedelijkte gemeenten	25	112
Woongemeenten	116	99
Landelijke gemeenten	64	84
TOTAAL	300	160

2. Cijfermateriaal Vlaamse gemeenten aan politiezones

Verdeelsleutel gemeentelijke toelagen

- Principe: gemeenten consensus over verdeling van de gemeentelijke dotatie aan PZ
- Geen consensus: '60-20-20-regel'
 - Het aandeel van elke gemeente wordt bepaald op basis van:
 - de KUL-norm (bepaalt theoretisch lokale politiecapaciteit in de gemeente)
 - het gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner van de gemeente (van 1999)
 - het gemiddeld kadastraal inkomen in de schoot van de gemeente (van 1999)
- Deze gegevens verhouden zich tegenover elkaar als 60 % KUL-norm, 20 % gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner en 20 % gemiddeld kadastraal inkomen
- Gebruikte data niet meer actueel
- KB 7 april 2005 – laatste maal verlengd in 2012!

2. Cijfermateriaal Vlaamse politiezones

Structuur van de gewone ontvangsten van de Vlaamse Politiezone – 2017 (Belfius)

STRUCTUUR VAN DE GEWONE ONTVANGSTEN VAN DE VLAAMSE POLITIEZONES (2017)			
	In miljoen euro	Euro / inw.	Vershil in %
Prestaties	11,6	1,8	18,5%
Overdrachten	1 489,9	230,0	2,9%
Federale toelagen	469,2	72,4	4,4%
Gemeentelijke toelagen	960,6	148,3	2,2%
Overige	60,2	9,3	3,4%
Schuldontvangsten	5,4	0,8	1,5%
Totale ontvangsten eigen dienstjaar	1 507,0	232,6	3,0%

CLUSTER 1 (STERK VERSTEDELIJKT)	CLUSTER 2	CLUSTER 3	CLUSTER 4	CLUSTER 5 (ZEER LANDELIJK)	TOTAAL
Euro / inw.					
3,3	4,7	0,9	0,8	0,9	1,8
460,9	258,8	203,8	169,9	183,5	230,0
103,2	76,5	67,0	62,8	72,4	72,4
353,3	172,2	126,8	97,6	100,5	148,3
4,4	10,0	10,0	9,5	10,6	9,3
0,7	1,1	0,6	1,0	0,8	0,8
464,9	264,6	205,3	171,7	185,2	232,6

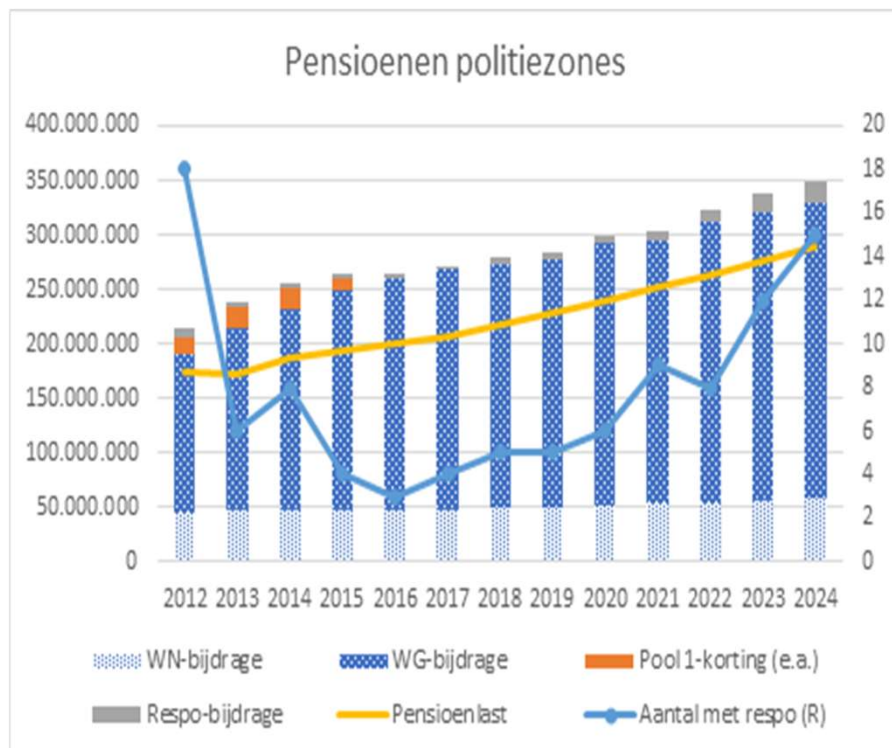
- Vlaamse PZ's besteden ongeveer 233 euro per inwoner aan politie besteden (personeel 200 euro)
- rechtstreeks verband tussen de verstedelijgingsgraad en het relatieve aandeel van de gemeentelijke en federale dotaties in de totale ontvangsten van de politiezones

2. Cijfermateriaal Pensioenuitgaven Politiezones

- ramingen federale pensioendienst over de pensioenuitgaven van de Vlaamse PZ's voor 2020-2026

Politiezones	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	%pj
Loonmassa	683 773 954	689 477 446	705 929 113	722 571 522	739 483 746	758 406 526	776 935 850	2,15%
Pensioenlast	233 116 393	241 931 614	254 139 034	267 254 126	281 143 726	294 442 337	310 476 351	4,89%
Basisbijdrage	283 766 191	286 133 140	303 549 519	325 157 185	332 767 686	341 282 936	349 621 132	3,54%
Pool 1-korting	0	0	0	0	0	0	0	
Respo-bijdrage	5 477 003	6 706 811	6 210 166	7 062 738	9 877 431	12 285 746	16 179 228	19,79%
Totale bijdrage	289 243 193	292 839 951	309 759 685	332 219 923	342 645 117	353 568 683	365 800 361	3,99%
Vlaamse subsidie	2 738 501	3 353 405	3 105 083	3 531 369	4 938 716	6 142 873	8 089 614	19,79%
PZ met respo (R)	7	9	10	9	13	15	18	
PZ met respo 100%	0	0	0	0	0	0	0	

2. Cijfermateriaal Pensioenuitgaven Politiezones

- de gezamenlijke pensionlasten stijgen jaarlijks met 4,89% stijgen (tot 310,5 miljoen euro)
- totale bijdragen (basisbijdrage + responsabiliseringsbijdrage) zouden stijgen met 3,99% per jaar tot 365,8 miljoen euro
- de totale bijdrage in 2026 ongeveer 73 miljoen euro meer bedragen dan in 2021
- Basisbijdragevoet stijgt van 41,5% in 2021 naar 45% in 2023 (in 2022: 43%)
- 2020: pensioenbijdragen 27,9% van gem. dotaties
- 2026: pensioenbijdragen 28,4% van gem. dotaties

3. Actuele ontwikkelingen

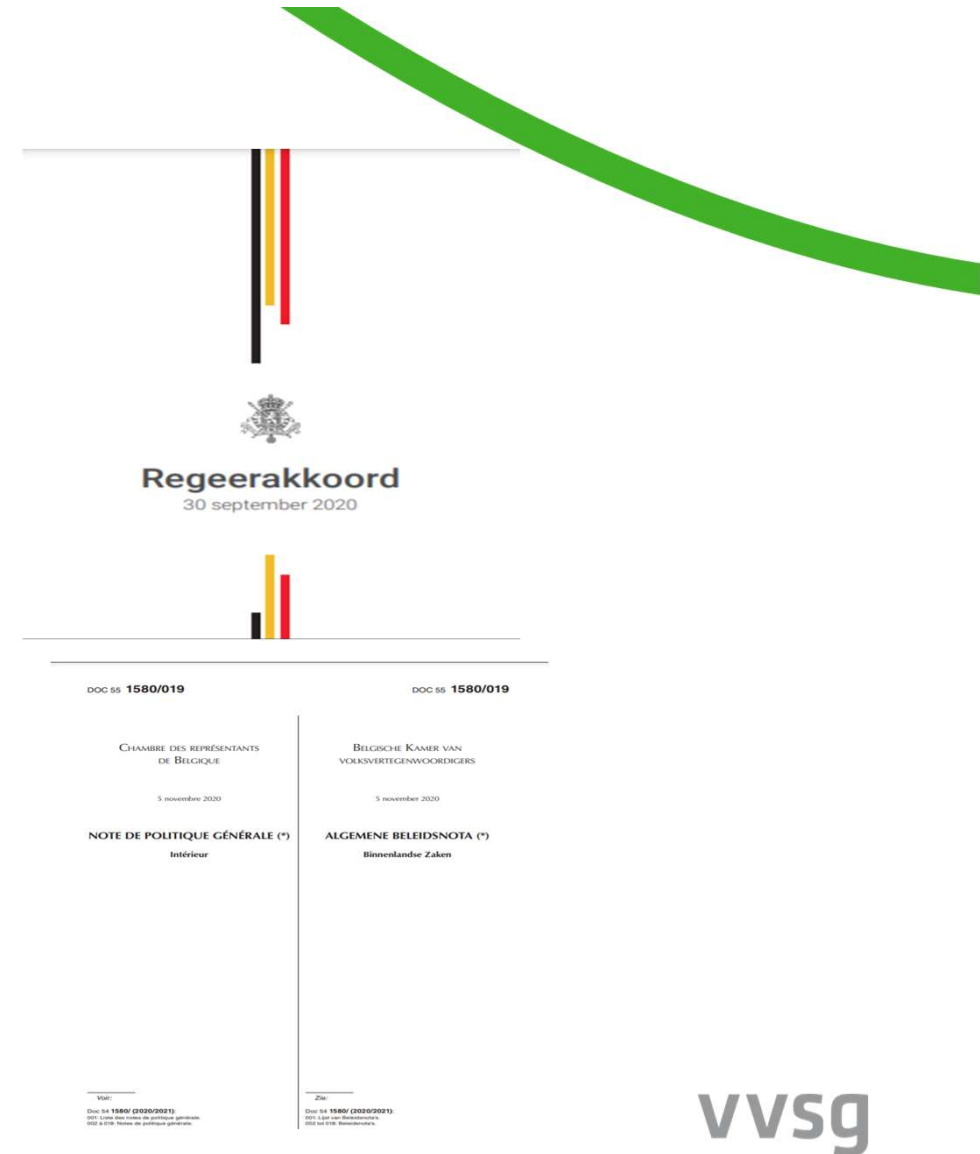
- **Federaal regeerakkoord 2020 – beleidsnota – MCFS**
- **Federaal Memorandum VVSG – 2019**
- **Vaststellingen huidige financiering politiezones**
- **Uitgangspunten nieuwe financieringswet**

3. Federaal regeerakkoord 2020 – beleidsnota - MCFS

1. Federaal regeerakkoord : *“Het systeem van de federale politiedotaties en de federale preventiemiddelen zullen worden hervormd tot een objectief en transparant financieringsmodel dat bovendien een optimale grootte van politiezones stimuleert.”*

2. Beleidsnota Minister Verlinden: *“een multidisciplinaire commissie opstarten die samen met een onafhankelijke, externe partner een nieuw financieringsmodel en een optimale grootte van de lokale politiezones moet voorstellen”*

3. Multidisciplinaire commissie voor de financiering en optimale schaalgrootte van de lokale politie (MCFS)

3. Federaal Memorandum VVSG - 2019

- Systematisch overleg tussen federale overheid met de lokale overheden – belang van partnerschap
- Financiering van de lokale politiezones gebaseerd op complex en verouderd systeem

 Nood aan financieringswet voor lokale politie

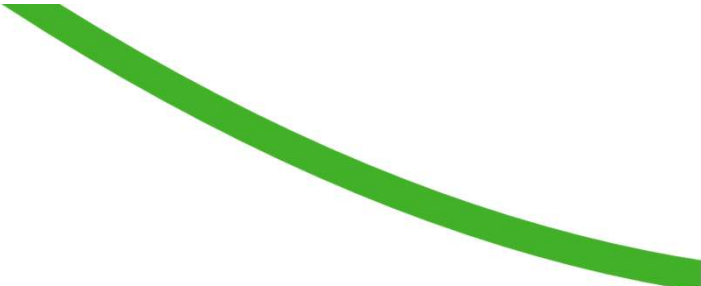

vvsg

3. Huidige financiering politiezones

- Wat stellen we vast?
 - financiering van de lokale politiezones nog steeds gebaseerd is op KB's
 - de gegevens die gebruikt zijn om de criteria te bepalen niet meer actueel en transparant zijn (bv. parameters KUL-norm, bevolkingscijfers, aanwezigheid van gevangenis op grondgebied enz...)
- evaluatieverslag van oktober 2003 van de Commissie ter begeleiding van hervorming van de lokale politie (olv wijlen Prof. De Ruyver):
 - noodzakelijk is om het financieringsmechanisme van de politiezones op een transparante manier te herzien
 - financieringsmechanisme te verankeren in een financieringswet

Noodzaak om een financieringswet voor de lokale politie te ontwikkelen

3. Uitgangspunten nieuwe financieringswet

- de betaalbaarheid voor de zones en de gemeenten,
- de verdeling is gebaseerd op objectieve maatstaven
- het principe van beloning van de inspanningen uit het verleden,
- het solidariteitsprincipe tussen de zones/gemeenten onderling,
- de transparantie van het mechanisme,
- gebruik maken van actuele data
- zowel verdelingssysteem als jaarlijkse evolutie (bv. inflatie +, of vaste groeivoet zoals Gemeentefonds)
- de zekerheid op middellange termijn
- verdeelsleutel op gemeentelijke niveau bepalen

4. Bedenkingen

- **nieuwe financieringswet: bijkomende budgettaire enveloppe noodzakelijk**
- **stijgende uitgaven lokale politie**
 - stijgende pensioenkosten – structurele oplossing nodig
 - meerkosten sectoraal akkoord 2018 (compensaties bevroren)
 - Quid nieuwe sectoraal akkoord politie?
 - Quid NAVAP politie?
 - Onduidelijkheid aantal bestaande financieringsstromen – begrotingsrichtlijnen?
- **nood aan duidelijkheid financiering op langere termijn (MJP gemeenten)**
- **quid co-financiering politie gewestelijke overheden (taken door lokale politie)?**

4. Bedenkingen

- Ook verdeelsleutel tussen gemeenten (60-20-20 regel) actualiseren
- Quid koppeling aan schaalgrootte politiezones – berekening niveau van de gemeente
- Quid evolutie huidig politiemodel? Nood aan globale financieringsstrategie voor politie
- Gemeenten sluitstuk van de politiebegroting: haalbaar op langere termijn?
- Steden en Gemeenten als motor van de lokale politiefinanciering: motor begint te sputteren?

VVsg

Vereniging van
Vlaamse Steden
en Gemeenten

Koen Van Heddeghem | Diensthoofd Veiligheid

koen.vanheddeghem@vvsg.be

+32 477 20 37 45

VVSG vzw • Bischoffsheimlaan 1-8 • 1000 Brussel • T +32 2 211 55 00
info@vvsg.be • www.vvsg.be

2. Facts & Figures

- **Totaal overzicht financiering van de Belgische politiezones**
- **Evolutie totale kostprijs lokale politie per inwoner in België**
- **Totale kostprijs lokale politie per inwoner per gewest in 2017**
- **Evolutie federale en gemeentelijke dotaties aan lokale PZ's per inwoner**
- **Evolutie gemeentelijke dotaties Vlaamse PZ's 2003-2025**
- **Gemiddelde gemeentelijke dotatie/inwoner in 2020 volgens Belfiuscluster Vlaamse politiezones**
- **Structuur van de gewone ontvangsten van de Vlaamse Politiezones – 2017**